

Domus del Pi

Vilanova de Sau

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Domus del Pi
Emplaçament En un petit turó que s'hi accedeix per un camí que surt de l'aparcament de l'embassament.

Coordenades:

Latitud: 41.97793
Longitud: 2.39494
UTM Est (X): 449873
UTM Nord (Y): 4647503

Classificació

Número de fitxa 08303 - 132
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XII
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Actualment s'està treballant en la recuperació del lloc tan a nivell arquitectònic com arqueològic
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Observacions protecció: BCIN. 1790-MH. R-I-51-5775. Decret 22/04/1949. BOE 05/05/1949
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari IPAC núm. 2005
Generalitat i altres inventaris
Accés Difícil
Ús actual: Científic
Titularitat Privada

Titular: 08304A003000280000TD
Autoria de la fitxa Joan Casas Blasi
Data de registre de la fitxa: dt., 01/06/2010 - 02:00

Descripció

És un edifici d'una sola nau, de planta rectangular i amb unes mides d'11,40 x 3,30 metres. Actualment conserva una sola alçada amb la coberta de pedra i volta de canó. Tan mateix s'observa un realçat dels murs que indica que segurament hi hauria un segon pis. La porta s'obre a migdia i es troba espoliada, es molt probable que originàriament hi hagués un arc de mig punt amb dovelles de pedra. L'aparell constructiu es de carreus de pedra ben treballats, de mides regulars, disposats en filades regulars i units amb morter de calç. És una construcció que segueix els canons de l'art romànic. En aquest cas però es tracta d'un romànic civil. Al seu entorn s'observen diversos paraments de pedra a mode de tancat o muralla, ja que es tracta d'una construcció civil-militar. Des de l'any 2006 ha estat objecte de diverses campanyes d'intervenció arqueològica que han posat han permès recuperar part de la muralla defensiva que envolta la construcció i diversos elements i dependències del pati interior.

Història

Aquest casal o "Domus" com apareix a la documentació antiga, era antigament anomenant de Cascabous. Es trobava dins l'antic terme del Castell de Cornil. El Casal fou lloc de residència de la família de cavallers anomenada de Sau. Apareix documentat el lloc ja a l'any 917 quan Guidiscle vengué a Odevacre i a la seva muller Saruïlda terres i boscos situats dins del terme del castell de Cornil i a la vall de Sau, al lloc anomenat Pi (...ubi dicitur Pinos...). La primera notícia de la Domus apareix cap a l'any 1181, quan Guerau de Sau d'acord amb la seva mare Ermessenda i la seva germana Ramona va posar sota la protecció de l'ordre de l'Hospital tot el seu estatge de Sau on habitaven (...totum nostrum estai de Sau in quo habitamus...). Aquesta data primerenca de finals del segle XII coincideix amb la tipologia romànica de l'edifici fet que evidencia que la construcció d'aquest edifici es dugués a terme al llarg d'aquest període. La família de Sau ostentà la titularitat de la "domus" fins el segle XV quan es va refondre amb la de Vilafreser. El 1435 el donzell Bernat Guillem e Vilafreser era senyor e la domus de Vilafreser i de la del Pi de la parròquia de Sant Romà de Sau. Al cap de poc, el 1443, el domini de la "domus" del Pi es trobava a mans de Marc de Vilanova, senyor de Savassona. De d'aleshores queda a mans de la baronia de Savassona. Es desconeixen les vicissituds que afectaren la construcció en els segles posteriors fins al segle XXI quan s'iniciaren els treballs de recerca arqueològica.

Bibliografia

A.A.D.D. (2002). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Guillerics-Savassona 2002. Inèdit. Espai Natural de Guillerics-Savassona. DIPUTACIÓ de Barcelona. BOLÓS, J.; HURTADO, V. 2001. Atlas del comtat d'Osona (798-993). Rafael Dalmau Ed. Barcelona JUNYENY, Eduard. "El Castell de Cornil" a Els Castells Catalans. Vol. VI. Rafael Dalmau Ed. Barcelona. PLADEVALL, Antoni. (1986) Castell de Cornil (o Puig de la Força) a Catalunya Romànica, Vol IX. Osona II. Pp.815-816. Enciclopèdia Catalana. PLADEVALL, Antoni. (1974). El terme històric de Sau" a AUSA. Vol VII. Pp. 108-114. PLADEVALL, Antoni (1998). "La Domus del Pi". Catalunya Romànica. Osona. Enciclopèdia Catalana.

